

LISTEK.

Staroslovenska čitanka za višje razrede srednjih šol. Sestavil *dr. Jakob Sket*, c. kr. profesor. Na Dunaju, 8°, LX in 177. V c. kr. zalogi šolskih knjig. Cena: 1 gld. 50 kr. — Te dni je izšla nestrpno pričakovana staroslovenska čitanka, katero je sestavil naš marljivi rojak prof. J. Sket. Knjiga obseza mimo staroslovenske slovnice (str. 1.—86.), v kateri nahajamo tudi vsa važnejša glasoslovna pravila in pojave, tudi staroslovensko berilo (str. 87.—139.) iz vseh večjih panonskih spomenikov in vestno sestavljen slovarček (str. 140.—177.). V zadnjem se mnogokrat opozarja na dotične paragrafe glasoslovja in oblikoslovja. Že iz tega smemo sklepati, da si ni mislil pisatelj staroslovenskega pouka takó, da se predela vsa slovnica od početka, nego da mu je prvo, če se skoro počne s staroslovenskim berilom. Dobro je storil, da je večkrat opozoril na jednake pojave v naši slovenščini in s tem pokazal, kako je treba pri nas poučevati krasni cerkveni jezik. V obširnem uvodu se razpravljajo najvažnejša vprašanja, katera so v zvezi s staroslovensko slovnico in književnostjo, in sicer o indoevropskem jeziku in rodovih slovanskih, o sorodnosti slovanskih jezikov, črtice o prosveti starih Slovanov, o slovanskih naselbinah v IX. stoletji, o državnem in cerkvenem razmerju Slovencev do X. stoletja, o sv. Cirilu in Metodu, o staroslovenski književnosti, o staroslovenskem pismu, jeziku in spomenikih. Po tem spretno sestavljenem uvodu, napisanem časih navdušeno, časih nekoliko v romantiškem duhu, izvestno rad seže vsak omikanec, če se hoče poučiti o najzanimljivejših vprašanjih naše minulosti, in najsi je tudi nekoliko skeptiški o dobro obljudenem slovanskem olimpu. To lepo knjigo lahko toplo priporočamo: naj širi med učečo se mladino znanje starodavnega cerkvenega jezika. Seveda bode težko, v pičlo odmerjenem času v sedmem in osmem gimnazijskem razredu predelati slovensko slovstvo in se mimo tega še privaditi cerkvenemu jeziku — treba bode tudi slovenščini odkazati po tri ure na teden. — Tako nam je preskrbel prof. Sket slovenska berila za vse razrede srednjih šol, med katerimi so čitanka za peti in šesti razred, slovstvena in sedaj staroslovenska čitanka popolnoma nove knjige. Zadovoljen se tedaj lahko ozira na to naporno in ponekod nehvaležno delavnost, ki nam brez dvojbe obrodi še obilo lepega sadu.

V. O.

Izvestja »Muzejskega društva« za Kranjsko prinašajo v svojem četrtem sešitku preobilo važnega in zanimljivega gradiva. Poleg nadaljevanja *Rutarjevega* spisa o grobiščih pri Sv. Luciji blizu Tolmina in mnogo registov k domači zgodovini, katere priobčuje *dr. Fr. Kos*, čitamo »Pobirke iz dnevnika ljubljanskega škofa Hrena«; zbral jih je iz prvega dela Hrenovega dnevnika, ki je sedaj v stolni knjižnici zagrebški, *M. Šlekovec*. Končni članek slove »Taber v šentjernejski fari pri Grosupljem«, opisal in narisal *M. S. Mali* zapiski obsežajo več dragocenih poročil, takó izvestje prof. *Rutarja* o rimski cesti iz Navporta v Emono (ta cesta je neovržen dokaz, da je treba rimske Emone iskati jedino le na Gradiščih v Ljubljani), nató prof. *Rutarja* poročilo o razkopavanjih po Bosni, *Pečnikovo* črtico o prazgodovinskih najdbah na Kranjskem leta 1894., ravnatelja *J. Šubica* člančič o lesenem stropu iz leta 1638. v Kranji, nekoliko beležek o rodbini Lazarinijev (priobčil *V. L.*), *K. Črnologarja* opis cerkvice sv. Jurija na Igu, naposled prof. *Ivana Vrhovca* poročilce o Linhartovi hiši in nekaj starih prerokovanj iz prve polovice 18. stoletja. Naše čitatelje, ki se še spominjajo Radicsevega članka o Linhartu v prvih lanskih zvezkih našega lista, utegnile bi zanimati Vrhovčeve beležke o Linhartovi hiši; zato jih tukaj ponatiskujemo v spopolnilo rečenega spisa. Prof. Vrhovec